

Lejn iċ-ċentinarju mill-migja fostna tal-istatwa ta' Missierna l-Appostlu San Pawl *Meqjuma fil-parroċċa ta' Marija Addolorata f'San Pawl il-Baħar (1919-2019)*

Huwa misteru għal hafna li ma humiex midhla tal-istorja tal-Parroċċa ta' San Pawl il-Baħar għalfejn il-knisja ma hijiex iddedikata lill-Appostlu tal-Ġnus, li propju wasal Malta permezz ta' nawfragju li t-tradizzjoni tgħidilna seħħ fl-inħawi ta' San Pawl il-Baħar. Filwaqt li f'San Pawl il-Baħar insibu s-Santwarju ta' San Pawl tal-Ħgejjeġ u l-lokalita' hija mogħnija b'għadd ta' legġendi u rabtiet Pawlini, il-parroċċa hi ddedikata lis-Seba' Duluri ta' Marija Santissima. Hafna jithawdu quddiem dan il-fatt, imma hemm spjegazzjoni sempliċi. Meta fil-bidu tas-Seklu Għoxrix, il-benefattriċi Markiża Anna Bugeja, iddeċidiet li tibni a spejjez tagħha knisja ġdida f'San Pawl il-Baħar. Hija uriet ix-xewqa li din tkun iddedikata lil Marija Addolorata. Il-knisja nbriet u saret Parroċċa fl-1905. Mhux il-lok li nkompli nikteb fuq l-istorja tal-Parroċċa minhabba li ma huwiex l-iskop ta' dan l-artiklu.

Devozzjoni Pawlina

Ma jistax jonqos li d-devozzjoni lejn Missierna l-Appostlu San Pawl, fil-lokalita' li ġġib ismu tkun waħda qawwija. Minkejja dan il-fatt, il-manifestazzjoni esterna ta' din id-devozzjoni fil-bidu tas-Seklu Għoxrin ma kienitx waħda qawwija. Kien propju fl-1919, fi żmien il-Kappillan P. Benedittu Guzepp Cauchi, li l-aħwa Tereza u Marianna Pace urew ix-xewqa li tibda' tiġi ċelebrata festa esterna f'ġieħ l-Appostlu San Pawl fil-parroċċa ta' Marija Addolorata. Biex dan iseħħ, l-aħwa Pace waqqfu fundazzjoni biex it-tifikira tan-Nawfragju ssir bit-tridu u l-prietki.

L-aħwa Pace hallsu sabiex issir statwa tal-Appostlu li tkun tista' toħroġ proċessjonalment. Għal dan ix-xogħol tqabbad l-istatwarju Qormi Karmnu Mallia, magħruf bhala l-Lhudi (1880-1930), li

aktarx kien hadem ukoll l-istatwa titulari ta' Marija Addolorata. Dan Mallia kien alliev tal-magħruf statwarju Karlu Darmanin. Mallia ispira ruħu mill-istatwa ta' San Pawl, attribwita lil Melchiorre Gafa, meqjuma fil-Parroċċa ta' San Pawl Nawfragu, fil-Belt Valletta. Fl-istatwa, maħduma fil-kartapesta, li nsibu f' San Pawl il-Baħar naraw lil San Pawl raffigurat bi drieġhu i-lemini mgħolli u f' idu x-xellugija naraw is-simboli marbuta miegħu, jiġifieri il-ktieb tal-evanġelu imserrah x-xabla tal-fidi. B'rabta man-nawfraġju naraw il-ħuġġieġa bil-lifgħa tinħaraq fiha. San Pawl hu liebes tunika hadra imdawwra b'mantell aħdar.

Il-wasla tal-istatwa

Meta Mallia lesta ix-xogħol fuq l-istatwa din ma ngābitx mill-ewwel fil-Parroċċa ta' San Pawl il-Baħar, iżda kienet esposta għall-qima tad-devoti fl-Ortatorju tal-Madonna tal-Karita' li jinsab fil-Parroċċa ta' San Pawl, fil-Belt Valletta.

Nhar id-9 ta' Lulju 1919, l-istatwa ta' San Pawl giet imbierka fil-Kollegġjata ta' San Pawl Nawfragu, fil-Belt Valletta, mill-E.T. l-Arcisqof Mauro Caruana. Hadu sehem fiċ-ċeremonja l-Arcipriet tal-Kollegġjata Dun Pawl Agius, il-Kanonku Dekan Borg Olivier, il-Kanonku Arcipriet Kuġitur Salvatore Dei Conti Manduca, il-Kanonku Kurat Filippo Camilleri, il-Kanonku Orazio Apap u l-Kanonku Salvatore Tartaglia. Minn naħa tal-Ordni tal-Frangiskani kienu prezenti l-Ministru Provincjal Patri Tonin Buhagiar, il-Kappillan Ben Guzepp Cauchi u hafna patrijiet tal-provincja.

L-istatwa twasslet f' San Pawl il-Baħar nhar l-10 ta' Lulju 1919. Għalkemm il-popolazzjoni tar-raħal, dak iż-żmien kienet anqas minn elfejn ruħ, xorta saret festa kbira u għall-okkazżjoni nġiebet il-banda tas-Socjeta Filarmonika Nazionale La Vallette.

Il-Festa Esterna f'għieħ San Pawl

Il-festa esterna f'għieħ San Pawl tiġi ċċelebrata b'mod devozzjonali fil-festa tat-tifkira tan-Nawfraġju jew viċin l-10 ta' Frar. Il-festa esterna ġieli giet iċċelebrata wkoll qrib l-Imnarja (29 ta' Ġunju), festa liturġika tal-Appostli Pietru u Pawlu. Il-festa għal snin twal kienet issir forma ta' pellegrinagg, iżda f'dawn l-aħħar snin ergajna qed naraw lill-banda tas-Socjeta' Muzikali San Pawl ta' San Pawl il-Baħar takkumpanja lill-purciżżjoni. Tradizzjoni helwa hi li meta l-istatwa ta' San Pawl tasal qrib is-Santwarju li hemm fil-vicinanza tal-Gillieru issir waqfa, tinxtgħel huġġieġa u tinqara silta' mill-Atti tal-Appostli. Għal din il-festa jagħti s-sehem tiegħu l-Istitut Socjo-Kulturali San Pawl. Fi snin riċenti l-istatwa kienet giet irrestawrata u msebbħa permezz ta' induratura u xogħlijiet oħra.

Hija x-xewqa tiegħi u ta' hafna bhali li dan iċ-ċentinarju jiġi mmarkat b'ċelebrazzjonijiet speċjali li juru kemm il-lokalita' tagħna għandha għall-qalba lil dan l-Appostlu li rabat ismu ma' tagħna.